

Predznanje studenata o prezentacijskim vještinama

PRETHODNO PRIOPĆENJE

Primljen: 1. 8. 2025.

Prihvaćen: 7. 11. 2025.

UDK

005.57:005.336.5 -057.875

316.77

[https://doi.org/ 10.59549/n.166.3-4.5](https://doi.org/10.59549/n.166.3-4.5)

dr. sc. Branka Šegvić
Veleučilište Aspira, Split
branka.segvic@aspira.hr

Sandra Kovačević, mag. educ.
philol. angl. et croat.
Veleučilište Aspira, Split
sandra.kovacevic@aspira.hr

Sažetak

Vladanje komunikacijskim i prezentacijskim vještinama ključno je za poslovni uspjeh na suvremenom tržištu rada. Stoga je cilj ovoga rada istražiti predznanje o prezentacijskim vještinama, razinu samopouzdanja i iskustvo prezentiranja na materinskom i engleskom jeziku studenata Veleučilišta Aspira. Istraživanje je provedeno uz pomoć upitnika koji je ispunilo 110 ispitanika. Rezultati istraživanja obrađeni su metodama deskriptive statistike, a pokazali su da studenti ne stječu dovoljno iskustva u vježbanju prezentacijskih vještina tijekom osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja. Najveći naglasak u dotadašnjem obrazovanju ispitanika stavljen je na pripremu prezentacije. Većina studenata imala je iskustvo prezentiranja na materinskom jeziku tijekom dotadašnjeg obrazovanja. Iskustvo prezentiranja na engleskom jeziku značajno je manje. Unatoč navedenome, većina studenata izjavljuje da se osjeća samopouzdana kada prezentiraju na materinskom i engleskom jeziku.

Ključne riječi: engleski jezik; materinski jezik; poslovno komuniciranje; prezentacijske vještine; visoko obrazovanje.

Uvod

Prezentacijske vještine neizostavan su dio obrazovanja i konkurentnosti na tržištu rada u 21. stoljeću. Prepoznate su kao važne na svim razinama obrazovanja, od osnovnoškolskog do visokoškolskog obrazovanja te obrazovanja odraslih. Primjerice, u Republici Hrvatskoj prezentacijske vještine postale su 2008. godine izborni predmet u obrazovnom sektoru ekonomija, trgovina i poslovna administracija, podsektor ekonomija, zanimanje ekonomist (MZOM, 2025). U novom kurikulumu iz 2019. godine prezentacijske vještine svrstane su u program međupredmetne teme poduzetništvo za osnovne i srednje škole (NN, 2019) i time se očekuje od profesora i nastavnika predmetne nastave da uključe prezentacijske vještine u svoj nastavni program budući da je jedan od odgojno-obrazovnih ciljeva učenja i poučavanja razvijanje prezentacijskih vještina. Osim navedenoga, prezentacijske se vještine najčešće podučavaju u nastavi jezika – hrvatskoga i stranih jezika. U kontekstu stranih jezika, navedeno se prvenstveno odnosi na engleski jezik budući da je taj strani jezik prisutan kao obvezni predmet od početka školovanja u hrvatskom obrazovnom sustavu. U skladu s kurikulumom za nastavni predmet Engleski jezik, objavljenom u NN 7/19, od učenika 5. razreda osnovne škole očekuje se korištenje osnovnih informacija iz različitih izvora te tumačenje takvih informacija s ciljem prenošenja i prezentiranja na temelju predložka (NN, 2019). Iako se aktivno ne podučavaju u sklopu drugih predmeta u osnovnoj i srednjoj školi, često se očekuje da učenici vješto vladaju prezentacijskim vještinama. Navedeno je osobito izraženo s obzirom na pojavu projektna nastave koja često uključuje prezentiranje projekata.

Prezentacijske vještine podučavaju se i na visokoškolskoj razini, ponovno najčešće na nastavi engleskoga jezika te kolegijima koji su povezani s poslovnom komunikacijom i menadžmentom. Na Veleučilištu Aspira, čiji su studenti ispitanici u ovom istraživanju, studente se podučava prezentacijskim vještinama na kolegijima Poslovnog engleskog jezika, Poslovnog komuniciranja (preddiplomski studij Međunarodnog menadžmenta u hotelijerstvu i turizmu, Sportskog menadžmenta i Računarstva), Vještina vođenja i komunikacijskog menadžmenta (diplomski studij Hotelijersko-turističkog menadžmenta) i Odnosa s javnošću (diplomski studij Sportskog menadžmenta). Prezentacijske vještine uvrštene su u silabus navedenih kolegija, kao ishod učenja (npr. jedan od ishoda za Poslovni engleski jezik IV je *Prezentirati poslovnu ideju*). Od studenata koji studiraju na hrvatskom jeziku očekuje najmanje B1 razina znanja engleskoga jezika prema Zajedničkom europskom referentnom okviru za jezike (ZEROJ), odnosno položena niža razina ispita državne mature iz engleskoga jezika, a od stranih studenata očekuje se da pri upisu prilože B2 potvrdu o znanju engleskoga jezika. Iako obje razine podrazumijevaju stečenu vještinu prezentiranja

na engleskom jeziku, primjećuje se manjak samopouzdanja tijekom prezentiranja. Osim toga, studenti često čitaju s popratnih vizualnih materijala te pokazuju nepoznavanje obilježja neverbalne komunikacije. Studenti nailaze na prepreke pri odgovaranju na postavljena pitanja nakon prezentacije te u komunikaciji s publikom. S pozitivne strane, na višoj razini obrazovanja studenti su motivirani uspjehom na tržištu rada i većina njih svjesna je važnosti prezentacijskih vještina u poslovnom svijetu te temi pristupaju ozbiljnije. Upravo su navedena zapažanja i iskustvo autorica u radu sa studentima bili glavna motivacija za ovo istraživanje.

Teorijski okvir

O prezentacijama

Prezentacija se definira kao strukturirani oblik verbalne i neverbalne komunikacije u kojem govornik prenosi informacije, ideje i stavove određenoj publici s jasno određenim ciljem, koristeći različite komunikacijske kanale i vizualna pomagala kako bi poruka bila što učinkovitije prenesena (Reynolds, 2023; Lucas, 2021). Sličnu definiciju navodi i Carnegie (2014) koji prezentaciju definira kao način prenošenja poruke publici, odnosno govor kojem je cilj informirati, inspirirati, motivirati, uvjeriti ili predstaviti određenu ideju. U obrazovnom i poslovnom kontekstu, prezentacija se često koristi kao sredstvo poučavanja, uvjeravanja ili izvještavanja, pri čemu je uspješnost prezentacije uvjetovana jasnoćom poruke, relevantnošću sadržaja i interakcijom s publikom (Zarefsky, 2019). Suvremeni pristupi prezentacijama i prezentacijskim vještinama naglašavaju važnost pripovijedanja (*storytelling*), digitalnih alata i vizualne retorike u zadobivanju interesa i razumijevanja kod publike (Duarte, 2020). U tom kontekstu, Kišiček i Stanković (2014) navode kako prezentiranje, iako oduvijek postoji, postaje posebna govornička vrsta s razvojem tehnologije s obzirom na to da prezentacije često prati vizualni materijal.

Hindi i Moss (2005) te Coffelt i sur. (2016) ističu važnost prezentacijskih vještina za uspjeh u poslovnom svijetu. Zelazny (2020) navodi kako poslovna prezentacija nije samo oblik prijenosa informacije, već i strateški alat kojim se oblikuje percepcija publike, potiče odlučivanje i utječe na poslovne odnose. Ciarocco (2018) navodi sektore u kojima su prezentacijske vještine od ključne važnosti za uspjeh – gospodarstvo, zdravstvo, politika i diplomacija. Prezentiranje omogućava učinkovitu komunikaciju strateških ciljeva, predstavljanje projekata te unaprjeđenje timske suradnje, a organizacije koje potiču razvoj prezentacijskih i komunikacijskih vještina kod zaposlenika bilježe veću razinu inovacija, bolje međuljudske odnose i snažniji identitet *brenda* (Barrett, 2014).

Prezentacijske vještine obuhvaćaju niz verbalnih, neverbalnih i vizualnih strategija koje govornik koristi kako bi strukturirano, jasno i uvjerljivo prenio poruku ciljanoj publici. Uključuju planiranje sadržaja, logičku organizaciju poruke, korištenje vizualnih alata, svjesno upravljanje glasom i govorom tijela, kao i prilagodbu publici (Lucas, 2021). Pod prezentacijskim vještinama Popescu (2013) podrazumijeva pripremanje i organizaciju prezentacije, pisanje i stvaranje vizualnih materijala, izvedbu, nošenje sa stresom te odgovore na pitanja postavljena nakon prezentacije. Haber i Lingard (2001) ističu pripremu kao posebno važan aspekt učenja prezentacijskih vještina. Pod pripremom često se pogrešno podrazumijeva priprema vizualnog materijala. Međutim, ono što je važno jest pripremiti izlaganje, pronaći relevantne podatke, razlikovati važne podatke od nevažnih te podatke organizirati unutar same prezentacije. Na razlikovanje važnog od nevažnog upozorava Kapterev (2011), navodeći kako je nemoguće tijekom prezentacije izreći sve što govornik zna o temi. Osim toga, publika to ne može ni zapamtiti. U tom smislu, tijekom pripreme prezentacije važno je odrediti što želimo da publika zna, odnosno zapamti o određenoj temi. Osim pripreme, iznimno je važna izvedba prezentacije. Jezik prezentacije može se smatrati javnim jezikom jer prezentiramo uvijek pred skupinom ljudi, a javan jezik trebao bi biti jasan, razumljiv i prihvatljiv slušateljima (Škiljan 2000).

Prezentacijske vještine u obrazovanju

U kontekstu suvremenog obrazovanja, podučavanje prezentacijskih vještina postaje ključna sastavnica razvoja komunikacijske kompetencije učenika, osobito unutar nastave jezika. Prezentacijske vještine omogućuju učenicima da oblikuju i izraze svoje misli na strukturiran, argumentiran i učinkovit način, čime se razvijaju ne samo govorne sposobnosti, već i samopouzdanje, kritičko mišljenje i društvena interakcija (Beebe i Beebe, 2023). Dede (1996) navodi kako je važno učiti prezentacijske vještine od najranije dobi. Roy i Macchiette (2005: 264) navode kako studenti mogu unaprijediti svoje vještine javnog izlaganja te prezentacijske vještine i vještine uvjeravanja kroz sudjelovanje u debatama.

Obrazovanje u području prezentacijskih vještina posebno je izazovno s obzirom na stres koji javni nastup izaziva kod većine osoba. Takvo obrazovanje, osim podučavanja različitih aspekata prezentacijskih vještina, trebalo bi uključivati učenje upravljanja stresom i stresnim situacijama. Rubin i sur. (1997) naglašavaju vježbanje prezentacije kao tehniku kojom se smanjuje strah od javnog nastupa. Važnost prakse i vježbanja prezentacijskih vještina naglašavaju Miškulin Saletović i sur. (2016: 218).

Već je spomenuto da se prezentacijske vještine često obrađuju unutar nastave jezika. Nastava jezika prirodan je kontekst za razvoj prezentacijskih vještina – kroz usmena izlaganja, rasprave, interpretacije književnih djela i projektne zadatke. Učin-

kovito podučavanje ovih vještina zahtijeva postupno uvođenje elemenata javnog nastupa: od strukturiranja govora, korištenja neverbalnih znakova, uporabe vizualne potpore, do procjene i samorefleksije (Lucas, 2021). Sobočan i Jurenc (2022: 74) ističu kako je u nastavi stranih jezika posebno važno suradničko učenje, a prezentacije koje se izrađuju u grupi dio su suradničkoga učenja. U takvom kontekstu, učenici imaju zadatak predstaviti određenu temu kroz grupni rad, razvijaju vještine istraživanja te spajaju pisanje, govorenje, čitanje i slušanje na stranom jeziku. Brooks i Wilson (2014: 203) navode kako prezentacije mogu biti korisne za razvijanje jezično-komunikacijskih kompetencija jer su usmjerene na učenike, jer učenici koriste strani jezik u pripremi i izvedbi i jer koriste sve četiri jezične djelatnosti (slušanje, čitanje, pisanje i govorenje) tijekom pripreme i izvedbe prezentacije.

Područje učenja prezentacijskih vještina razvija se te ga je potrebno sistematičnije obrađivati na svim razinama obrazovanja. Razvojem tehnologije prezentacije su dobile svoju podvrstu – *online* prezentacije o kojima, imajući na umu globalizirano moderno poslovno okruženje, poslovni uspjeh ovisi više nego o tradicionalnim prezentacijskim vještinama. Raspor i sur. (2016: 385) ističu kako više nije dovoljno samo promatrati studente kako prezentiraju *online*. Ovakve vrste prezentacije također trebaju model podučavanja i ocjenjivanja.

Cilj rada i hipoteze

Prezentacijske vještine dio su silabusa kolegija Poslovnog engleskog jezika, kolegija drugih stranih jezika poput talijanskog, njemačkog i francuskog jezika i kolegija Poslovnog komuniciranja na svim studijima preddiplomske razine (Sportski menadžment, Računarstvo i Međunarodni menadžment u hotelijerstvu i turizmu) te kolegija Engleskog jezika u turizmu i Vještine vođenja i komunikacijski menadžment na diplomskom studiju Hotelijersko-turističkog menadžmenta na Veleučilištu Aspira. Iako se ne podučavaju na ostalim kolegijima, od studenata svih razina i usmjerenja očekuje se da na kraju studija vladaju vještinom samostalnog prezentiranja na hrvatskom i engleskom jeziku budući da su komunikacijske vještine i poslovna komunikacija na hrvatskom i engleskom jeziku uključene u ishode učenja na razini studija te su prezentacijske vještine jedan od ishoda učenja navedenih kolegija. Primjer toga je ishod učenja naveden u kolegijima Poslovnog engleskog jezika III i IV kao ishod 2: *prezentirati poslovnu ideju*.

S obzirom na iskustvo rada s ispitanicima upravo na spomenutim kolegijima te zamijećenu nisku razinu znanja o prezentacijskim vještinama i demotiviranost studenata u odnosu na prezentiranje, a imajući na umu heterogenost ispitanika u smislu dobi i zemalja podrijetla odnosno obrazovnih sustava s kojima su ispitanici bili u

doticaju prije pohađanja Veleučilišta Aspira, cilj je ovoga rada istražiti predznanje o prezentacijskim vještinama i iskustvo u prezentiranju na materinskom i engleskom jeziku s kojim studenti dolaze na Veleučilište Aspira. U tom je kontekstu postavljeno pet različitih hipoteza.

- H1 Ispitanici imaju više iskustva u prezentiranju na materinskom nego na engleskom jeziku.
- H2 Strani ispitanici imaju više iskustva u prezentiranju nego ispitanici iz Hrvatske.
- H3 S obzirom na aspekte prezentacijskih vještina, ispitanike se najviše podučavalo izradi vizualnih alata za prezentacije.
- H4 Ispitanici osjećaju manjak samopouzdanja kada prezentiraju (na materinskom i engleskom jeziku).
- H5 Veći broj ispitanika osjeća samopouzdanje kada prezentira na materinskom nego kada prezentira na engleskom jeziku.

Upitnik i ispitanici

Upitnik

Istraživanje je provedeno s hrvatskim i stranim studentima Veleučilišta Aspira u Splitu, putem upitnika izrađenog u svrhe ovoga istraživanja u Google Forms obrascu. Upitnik se sastojao od tri dijela. U prvom su dijelu ispitivani demografski i opći podaci poput spola, dobi, zemlje u kojoj je završeno osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje te studijskog programa koji pohađaju ispitanici na Veleučilištu Aspira. Pitanja u drugom dijelu upitnika odnosila su se na iskustvo prezentiranja i elemente prezentacijskih vještina kojima se ispitanike podučavalo tijekom osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja. Cilj trećeg dijela upitnika bio je ispitati samopouzdanje studenata tijekom prezentiranja na materinskom i engleskom jeziku.

U drugom dijelu upitnika ispitanici su odabrali kojim ih se aspektima prezentiranja najviše podučavalo tijekom osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja. Ponudeni su sljedeći odgovori: priprema prezentacije, struktura prezentacije, izvedba, neverbalna komunikacija, korištenje PowerPointa i drugih vizualnih pomagala, odgovaranje na pitanja na kraju prezentacije. Ostala pitanja odnosila su se na iskustvo u prezentiranju na materinskom i engleskom jeziku tijekom osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja. Ispitanici su odgovarali o učestalosti prezentiranja te broju održanih prezentacija na materinskom i stranom jeziku tijekom osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja.

Trećim dijelom upitnika željelo se provjeriti osjećaju li ispitanici samopouzdanje kada prezentiraju na materinskom i engleskom jeziku s ciljem dovođenja njihovih

osobnih stavova prema prezentiranju u vezu s iskustvom i predznanjem o prezentacijskim vještinama.

Rezultati su prikazani kvantitativno. Za prikaz kvantitativnih rezultata korištena je deskriptivna statistika, usporedna statistika u odnosu na podatke za osnovno i srednje školstvo i hi-kvadrat test. Hi-kvadrat testom željelo se provjeriti postoji li statistički značajna razlika između hrvatskih i stranih studenata u odnosu na broj prezentacija odnosno iskustvo u prezentiranju te postoji li statistički značajna razlika u broju studenata koji osjeća samopouzdanje kada prezentira na materinskom jeziku i broju studenata koji osjeća samopouzdanje prezentirajući na engleskom jeziku.

Ispitanici

U istraživanju provedenom tijekom akademske godine 2023. / 2024. sudjelovalo je 110 ispitanika, od kojih je 73 odnosno 66,4 % muškaraca i 37 odnosno 33,6 % žena. Uzorak je umjeren (20,4 %) s obzirom na to da je na Veleučilištu Aspira u navedenom razdoblju studiralo ukupno 539 studenata. Istraživanjem su obuhvaćeni hrvatski i strani studenti preddiplomskih studija Sportskog menadžmenta, Računarstva te Međunarodnog menadžmenta u hotelijerstvu i turizmu, uključujući smjer Gastronomija, kao i studenti diplomskog studija Hotelijersko-turističkog menadžmenta. Ni jednom ispitaniku engleski nije materinski jezik, ali su svi hrvatski studenti prilikom upisa na studij morali imati položenu najmanje B1 razinu engleskoga jezika prema ZEROJ-u, odnosno nižu razinu ispita iz engleskoga jezika na državnoj maturi. Od stranih se studenata očekivalo da, kao preduvjet za upis na Veleučilište Aspira, prilože B2 potvrdu o znanju engleskoga jezika. Uvjet više razine koja se traži od stranih studenata opravdava se time što strani studenti studiraju na engleskom jeziku. Navedeno je svakako prednost u odnosu na studente koji upisuju studij na hrvatskom jeziku. Ukupno 93 ispitanika odnosno 84,5 % pripada dobnoj skupini od 18 do 25 godina, 10 ispitanika odnosno 9,1 % ima između 26 i 32 godine, dok je samo 7 ispitanika odnosno 6,4 % starije od 33 godine. Na preddiplomskim studijima Sportskog menadžmenta, Računarstava i Međunarodnog menadžmenta u hotelijerstvu i turizmu studira 89 studenata odnosno 80,9% ispitanika, dok 21 student odnosno 19,1 % studira na diplomskom studiju Hotelijersko-turističkog menadžmenta. Na pitanje o zemlji podrijetla odnosno zemlji u kojoj su studenti završili osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje, najveći broj ispitanika navodi Hrvatsku (72). Među ispitanicima je i 8 Ukrajinaca, 3 Poljaka i 3 Nijemca. Ostale zemlje ispitanika su: Argentina, Bolivija, Bosna i Hercegovina, Čile, Finska, Indija, Kosovo, Litva, Makedonija, Maroko, Mongolija, Nepal, Nigerija, Portugal, Rusija, Turska, Srbija. Demografski rezultati prikazani su u Tablici 1.

Tablica 1: Demografski podaci

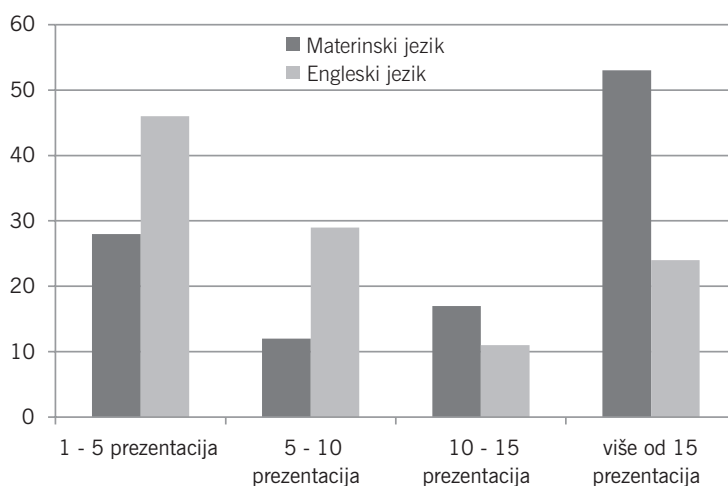
Spol	Broj studenata	Postotak
Muškarci	73	66,4 %
Žene	37	33,6 %
Dob	Broj studenata	Postotak
18-25	93	84,5 %
26-32	10	9,1 %
33 i više	7	6,4 %
Studijska razina	Broj studenata	Postotak
Preddiplomski studij	89	80,9 %
Diplomski studij	21	19,1 %
Podrijetlo	Broj studenata	Postotak
Hrvati	72	65,5 %
Strani studenti	38	34,5 %

Rezultati i rasprava

Hipoteza 1: Ispitanici imaju više iskustva u prezentiranju na materinskom nego na engleskom jeziku

Kako bi se istražilo iskustvo studenata u prezentiranju na materinskom i engleskom jeziku, studenti su odgovarali koliko su prezentacija održali tijekom osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja. Ponuđeni odgovori bili su: 1 – 5, 5 – 10, 10 – 15 i više od 15. Ovo pitanje postavljeno je posebno za materinski i engleski jezik. Rezultati su prikazani Grafom 1.

Iz Grafa 1 vidljivo je kako su 53 ispitanika (48,2 %) odabrala odgovor „više od 15 prezentacija“ u kontekstu materinskoga jezika. Kada je riječ o engleskom jeziku isti je odgovor odabrao dvostruko manji broj ispitanika (24 ispitanika; 21,8%). Iako je broj ispitanika sa značajnim iskustvom prezentiranja dvostruko veći kada je riječ o materinskom jeziku, većina ispitanika izabrala je neku od ostalih ponuđenih opcija što znači da više od pola ispitanika nema relevantno iskustvo u prezentiranju. Na primjer, važno je uočiti kako je 28 ispitanika (25,5 %) navelo da je do trenutka dolaska na studij održalo 1 do 5 prezentacija. Taj je broj očekivano veći u slučaju

Graf 1: Broj održanih prezentacija na materinskom i engleskom jeziku tijekom osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja.

prezentacija na engleskom jeziku s obzirom na to da je opciju „1 do 5 prezentacija“ izabralo 46 ispitanika (odnosno 41,8%).

Kada se promotre opcije koje označavaju veće iskustvo u prezentiranju na materinskom jeziku (10 – 15 prezentacija, 15 i više prezentacija), primjećuje se da ih su ih izabrale gotovo dvije trećine ispitanika (70). Te dvije opcije izabralo je ukupno 35 ispitanika kada ih se pitalo o iskustvu prezentiranja na engleskom jeziku. Kada je riječ o prezentiranju na engleskom jeziku, 75 ispitanika bira prve dvije ponuđene opcije (1 – 5, 5 – 10). Imajući navedeno na umu, možemo zaključiti kako, iako ne možemo govoriti o značajnom iskustvu ni na materinskom ni engleskom jeziku, ispitanici ipak navode kako imaju više iskustva u prezentiranju na materinskom jeziku nego na engleskom jeziku čime je potvrđena prva postavljena hipoteza. Međutim, takvi rezultati u kontekstu prve hipoteze logični su ako se u obzir uzme činjenica da su svi ispitanici do studija pohađali nastavu na materinskom jeziku.

Hipoteza 2: Strani ispitanici imaju više iskustva u prezentiranju nego ispitanici iz Hrvatske

S obzirom na veliki broj stranih studenata, istraživanjem se željelo provjeriti postoji li statistički značajna razlika u iskustvu stranih i hrvatskih studenata. U te je svrhe proveden hi-kvadrat test. Rezultati hi-kvadrat testa prikazani su Tablicama 2 i 3.

Tablica 2: Tablica kontingencije – iskustvo s prezentiranjem na engleskom jeziku stranih i hrvatskih studenata (opažene i očekivane frekvencije)

Prezentiranje na engleskom jeziku		1-5	5-10	10-15	Više od 15	Ukupno
1 Hrvati	Opažene frekvencije	38	19	6	9	72
	%	52,8%	26,4%	8,3%	12,5%	100,0%
2 Stranci	Opažene frekvencije	8	10	5	15	38
	%	21,1%	26,3%	13,2%	39,5%	100,0%
Ukupno	Opažene frekvencije	46	29	11	24	110
	%	41,8%	26,4%	10,0%	21,8%	100,0%

Rezultati hi-kvadrat testa:

Hi-kvadrat vrijednost	p-vrijednost	Stupanj slobode
14,9	0,002	3

Tablica 3: Tablica kontingencije – iskustvo prezentiranja na materinskom jeziku stranih i hrvatskih studenata (opažene i očekivane frekvencije)

Prezentiranje na materinskom jeziku		1-5	Više od 15	5-10	10-15	Total
1 Hrvati	Opažene frekvencije	21	32	6	13	72
	%	29,2%	44,4%	8,3%	18,1%	100,0%
2 Stranci	Opažene frekvencije	7	21	6	4	38
	%	18,4%	55,3%	15,8%	10,5%	100,0%
Ukupno	Opažene frekvencije	28	53	12	17	110
	%	25,5%	48,2%	10,9%	15,5%	100,0%

Rezultati hi-kvadrat testa:

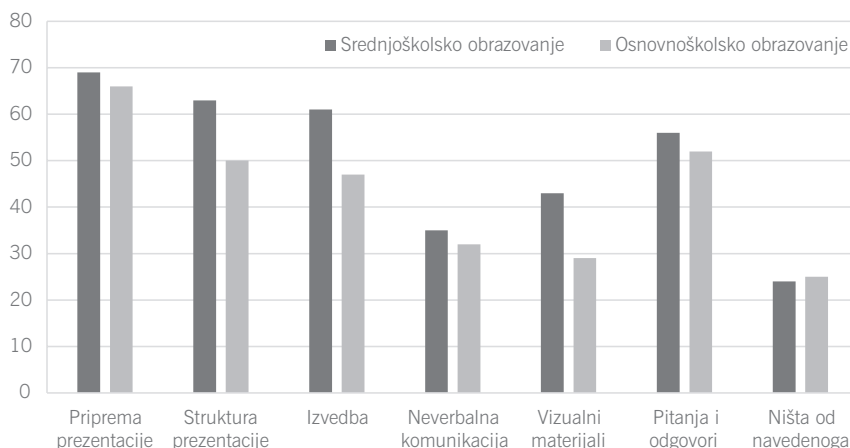
Hi-kvadrat vrijednost	p-vrijednost	Stupanj slobode
3,91	0,271	3

S obzirom na to da je vrijednost P u prvoj tablici (Tablica 2), kojom se uspoređuje iskustvo prezentiranja na engleskom jeziku stranih i hrvatskih studenata, manja od 0,05 ($P = 0,002$), riječ je o statistički značajnoj razlici. Može se zaključiti da strani

ispitanici imaju značajno više iskustva u prezentiranju na engleskom jeziku od hrvatskih ispitanika. U slučaju prezentiranja na hrvatskom jeziku, vrijednost P je 0,271 što znači da ne postoji statistički značajna razlika u prezentiranju na materinskom jeziku između stranih i hrvatskih ispitanika. Ovakvi se rezultati mogu objasniti time što se pri upisu na studij od stranih studenata očekuje veća razina znanja engleskoga jezika (B2) koja podrazumijeva razvijeniju vještinu prezentiranja. Rezultati hi-kvadrat testa djelomično potvrđuju drugu postavljenu hipotezu.

Hipoteza 3: Ispitanike se najviše podučavalo izradi vizualnih alata za prezentacije.

Osim iskustva, istraživanjem su se željeli ispitati aspekti prezentacijskih vještina kojima se studente podučavalo u osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju. Studenti su imali priliku označiti jedan ili više ponuđenih aspekata prezentacijskih vještina kojima ih se podučavalo tijekom osnovnoškolskog odnosno srednjoškolskog obrazovanja. U te svrhe preuzeti su aspekti prezentacijskih vještina od Popescu (2013) te je, uz preuzete aspekte, dodan element neverbalne komunikacije. Dakle, studentima su za odgovor ponuđeni: priprema prezentacije, strukturiranje prezentacije, izvedba prezentacije, neverbalna komunikacija, korištenje vizualnih materijala, pitanja i odgovori, ništa od navedenoga. Važno je napomenuti da je upitnik sadržavao objašnjenja o tome što se pod kojim aspektom prezentacijskih vještina podrazumijeva. Dobiveni rezultati prikazani su Grafom 2.

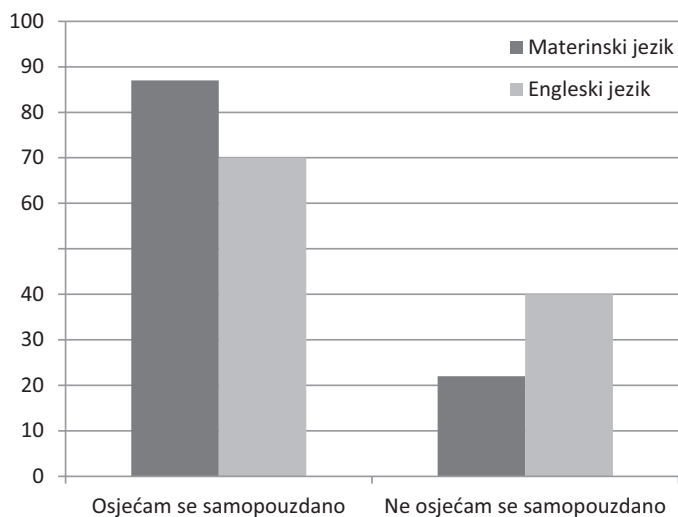
Graf 2: Aspekti prezentacijskih vještina kojima se studente podučavalo tijekom srednjoškolskog i osnovnoškolskog obrazovanja.

Kurikulumom iz 2019. godine (NN, 2019) za osnovnoškolsko obrazovanje predviđeno je da učenici savladaju izradu vizualnih materijala. Dakle, logično je da studenti relativno jednostavno izrađuju kvalitetne vizualne materijale (najčešće PowerPoint prezentacije), a trećom hipotezom pretpostavilo se da ih se tome najviše podučavalo tijekom dotadašnjeg školovanja. Međutim, istraživanje je pokazalo kako to nije najzastupljeniji aspekt podučavanja prezentacijskih vještina. Iz Grafa 2 vidljivo je kako je samo 29 (26,4 %) ispitanika odgovorilo kako ih se izradi vizualnih materijala podučavalo tijekom osnovnoškolskog obrazovanja. Isto je odgovorilo 43 (39,1 %) ispitanika kada je riječ o srednjoškolskom obrazovanju. Zanimljivo je primijetiti kako postoji samo jedan aspekt prezentacijskih vještina za koji je više od pola ispitanika navelo da se obrađuje tijekom osnovnoškolskog obrazovanja, a to je priprema prezentacije (66 ispitanika, 60 %). S druge strane, u kontekstu srednjoškolskog obrazovanja, više od pola ispitanika označilo je čak četiri aspekta – pripremu prezentacije (69 ispitanika, 62,7 %), strukturu prezentacije (63 ispitanika, 57,3 %), izvedbu (61 ispitanik, 55,5 %) i pitanja i odgovore (56 ispitanika, 50,9 %). Iako treća postavljena hipoteza nije potvrđena, iz dobivenih se rezultata može zaključiti kako se podučavanju prezentacijskih vještina pristupa temeljitije tijekom srednjoškolskog obrazovanja. Ipak, zabrinjavajuće je što je, u slučaju osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja, približno 20 % ispitanika odgovorilo da ih se nije podučavalo ni jednom aspektu prezentacijskih vještina (srednjoškolsko obrazovanje: 24 ispitanika, 21,8 %; osnovnoškolsko obrazovanje: 25 ispitanika, 22,7 %).

Hipoteza 4: Ispitanici osjećaju manjak samopouzdanja kada prezentiraju

Posljednja dva pitanja usmjerena su na procjenu samopouzdanja tijekom prezentiranja. Na temelju rada sa studentima pretpostavilo se da ispitanici osjećaju manjak samopouzdanja kada prezentiraju na materinskom i stranom jeziku. Rezultati dobiveni upitnikom prikazani su Grafom 3.

U kontekstu samopouzdanja, rezultati istraživanja pokazuju kako se većina ispitanika osjeća samopouzdana tijekom prezentiranja. Na pitanje „*Osjećate li se samopouzdana kada prezentirate na materinskom jeziku?*“, 87 ispitanika (79,8 %) odgovorilo je potvrdno, a 22 (20,2 %) ih je odgovorilo negativno. Na isto pitanje, samo u kontekstu prezentiranja na engleskom jeziku, potvrđan je odgovor dalo 70 ispitanika (63,6 %) dok je negativno odgovorilo 40 ispitanika (36,4 %). S obzirom na gore navedeno, jasno je da se većina studenata osjeća samopouzdana unatoč tome što nemaju iskustva u prezentiranju te navode kako ih se svim aspektima prezentiranja nije sustavno podučavalo. S obzirom na svoje iskustvo rada sa studentima te očekujući manjak iskustva i obrazovanja u području prezentacijskih vještina, autorice su pretpostavile da studenti neće osjećati samopouzdanje prezentirajući na engleskom i hrvatskom jeziku. Međutim, ta hipoteza nije potvrđena.

Graf 3: Samopouzđanje studenata tijekom prezentiranja na materinskom i engleskom jeziku.

Hipoteza 5: Veći broj ispitanika osjeća samopouzđanje kada prezentira na materinskom nego kada prezentira na engleskom

Samopouzđanje je nešto veće kada je riječ o prezentiranju na materinskom jeziku i upravo je to očekivani ishod istraživanja postavljen u posljednjoj hipotezi. Naime, rezultati pokazuju kako je broj ispitanika koji su naveli da se osjećaju samopouzđano prezentirajući na materinskom jeziku (87, 78,9 %) za 17 veći od broja ispitanika koji su potvrdili da se osjećaju samopouzđano prezentirajući na engleskom jeziku (70, 63,6 %). Kako bi se potvrdilo radi li se o statistički značajnoj razlici, odnosno kako

Tablica 4: Samopouzđanje tijekom prezentiranja na materinskom i engleskom jeziku – opažene i očekivane frekvencije i rezultati Hi-kvadrat testa.

Samopouzđanje	Materinski jezik (opaženo)	Materinski jezik (očekivano)	Engleski jezik (opaženo)	Engleski jezik (očekivano)
Da	87	78,14	70	78,86
Ne	22	30,86	40	31,14

Rezultati hi-kvadrat testa:

Hi-kvadrat vrijednost	p-vrijednost	Stupanj slobode
6,29	0,012	1

bi se odgovorilo na pitanje postoji li statistički značajna razlika u broju studenata koji osjećaju samopouzdanje prezentirajući na materinskom jeziku i onih koji prezentiraju na engleskom jeziku, proveden je hi-kvadrat test. Rezultati hi-kvadrat testa prikazani su Tablicom 4.

Iz Tablice 4 vidljivo je da je p-vrijednost 0,012, odnosno manja od 0,05. Stoga se može zaključiti da postoji statistički značajna razlika u samopouzdanju studenata kada prezentiraju na materinskom jeziku u usporedbi s prezentiranjem na engleskom jeziku. Drugim riječima, značajno veći broj ispitanika osjeća samopouzdanje kada prezentira na materinskom nego kada prezentira na engleskom jeziku.

Ograničenja i smjernice za buduća istraživanja

Heterogenost ispitanika u odnosu na zemlje u kojima su ispitanici pohađali osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje kao i u odnosu na vrstu srednjoškolskog i visokog obrazovanja istovremeno je prednost i mana ovoga istraživanja. Raznolikost ispitanika omogućava uvid u cjelokupno obrazovanje u području prezentacijskih i komunikacijskih vještina, ali za konkretnije zaključke ovoga tipa potreban je značajno veći broj ispitanika. Navedeno se posebno odnosi na broj stranih studenata s obzirom na mali uzorak (38) i mali broj predstavnika (1) iz većine zemalja.

Buduća bi se istraživanja mogla planirati upravo u tom smjeru obuhvaćajući veći broj ispitanika ili fokusirajući se na ispitanike pojedine zemlje s iskustvom istog osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja. S obzirom na skupinu ispitanika u ovom istraživanju, jedan od logičnih budućih koraka bio bi ispitati znanje i iskustvo u prezentacijskim vještinama nakon završenog visokog obrazovanja odnosno pohađanja Veleučilišta Aspira, s ciljem definiranja koliko i kako plan i program visokog obrazovanja Veleučilišta Aspira utječe na razvoj prezentacijskih vještina na materinskom i stranom jeziku. Još jedan od potencijalnih smjerova za buduća istraživanja svakako je i usporedba rezultata ispitivanja s kurikulumima osnovnih i srednjih škola ispitanika. Takvim bi se istraživanjem u korelaciju doveli planovi i programi odnosno ishodi koji se tiču prezentacijskih vještina i stvarno usvojeno znanje i dobiveno iskustvo.

Prezentacijske su vještine svakako nedovoljno istraženo području, posebice uzimajući u obzir *online* modalitet koji je u posljednje vrijeme doveo u pitanje sve ono što smo do sada znali o prezentiranju i prezentacijskim vještinama. Međutim, bez obzira na modalitet, prezentacijske su vještine neizostavan dio suvremene poslovne komunikacije i njihovom istraživanju iz svih aspekata potrebno je posvetiti više pozornosti.

Zaključak

Prezentacijske vještine predstavljaju dio modernoga obrazovanja i poslovanja koji se sve više prepoznaje kao ključ uspjeha. Od samoga početka do kraja obrazovnog procesa, od učenika i studenata očekuje se sve veća razina uspješnosti u svim aspektima prezentacijskih vještina. Navedeno im omogućava bolje prilike za zaposlenje (Hindi i Moss, 2005) i veće poslovne uspjehe. Ovo istraživanje pruža uvid u predznanje i iskustvo s kojima studenti upisuju studij, a rezultati mogu poslužiti za unaprjeđenje programa predmeta u sklopu kojih se prezentacijske vještine podučavaju u osnovnoj i srednjoj školi, ali i za unaprjeđenje programa relevantnih kolegija na Veleučilištu Aspira.

Rezultati istraživanja pokazali su da studenti nemaju značajno iskustvo u prezentiranju. To je iskustvo manje kada je riječ o prezentiranju na engleskom jeziku. Strani studenti imaju značajno više iskustva u prezentiranju na engleskom jeziku od hrvatskih studenata. Osim navedenoga, rezultati su pokazali da se više pozornosti podučavanju prezentacijskih vještina posvećuje tijekom srednjoškolskog obrazovanja. Na obje razine, priprema prezentacija najzastupljeniji je aspekt podučavanja prezentacijskih vještina, a neverbalna komunikacija i priprema vizualnih alata najmanje je zastupljen aspekt. Unatoč nesustavnom pristupu podučavanju prezentacijskih vještina i nedovoljnom iskustvu, većina studenata osjeća samopouzdanje kada prezentira. Međutim, broj ispitanika koji osjeća samopouzdanje prezentirajući na materinskom jeziku značajno je veći od broja ispitanika koji osjeća samopouzdanje prezentirajući na engleskome jeziku.

Imajući na umu navedene rezultate, može se zaključiti da je potrebno jasnije strukturirati predmetne sadržaje unutar kojih se podučavaju određeni aspekti prezentacijskih vještina. Čini se da međupredmetno podučavanje prezentacijskih vještina možda nije dovoljno za stjecanje odgovarajućeg iskustva i znanja koji bi studentima omogućili uspješno prezentiranje na fakultetskoj razini. Također, kod međupredmetnih sadržaja postoji opasnost od prebacivanja odgovornosti među nositeljima različitih predmeta jer nijedan nastavni plan i program ne predviđa sustavno i cjelovito poučavanje vještina prezentiranja, a više njih takvu vještinu ima u svom programu kao međupredmetni sadržaj. Stoga se, u praksi, takvi sadržaji često obrađuju posredno i bez jasnih odrednica. Potencijalno rješenje moglo bi uključivati unaprjeđenje postojećih programa u sklopu kojih se obrađuju prezentacijske vještine ili izradu posebnog predmeta, retorike ili komunikacijskih vještina, na razini srednjoškolskog obrazovanja. Ovakav bi predmet bio posebno koristan učenicima koji pohađaju gimnazijske programe.

Literatura

- Barrett, D. J. (2014). *Leadership Communication* (4th ed.). McGraw-Hill Education.
- Beebe, S. A. i Beebe, S. J. (2023). *Public Speaking: An Audience-Centered Approach* (12th ed.). Pearson.
- Brooks, G. i Wilson, J. (2014). Using oral presentations to improve students' English language skills. *Kwansei Gakuin University Humanities Review*, 19 (1): 199-212.
- Carnegie, D. (2014). *Kako steći komunikacijske vještine*. Zagreb: V.B.Z.
- Ciarocco, N. J. (2018). Traditional and new approaches to career preparation through coursework. *Teaching of Psychology*, 45(1): 32-40.
- Coffelt, T.; Baker, Matthew J. i Corey, R. C. (2016). Business communication practices from employers' perspectives. *Business and Professional Communication Quarterly*, 79 (3): 300-316.
- Dede, C. (1996). The evolution of distance education: Emerging technologies and distributed learning. *American Journal of Distance Education*, 10 (2): 4-36.
- Duarte, N. (2020). *Resonate: Present Visual Stories that Transform Audiences* (2nd ed.). Wiley.
- Haber, R. J. i Lingard, L. A. (2001). Learning oral presentation skills. *Journal of General Internal Medicine*, 16 (5): 308-314.
- Hindi, D. W. G. i Moss, S. (2005). *Employability Skills*. Business Education Publishers Ltd.
- Kapterev, A. (2011). *Presentation Secrets*. John Wiley and Sons, Inc.
- Kišiček, G. i Stanković, D. (2014). *Retorika i društvo*. Naklada Slap.
- Lucas, S. E. (2021). *The Art of Public Speaking* (13th ed.). McGraw-Hill Education.
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih. (2025). Nastavni planovi/kurikulumi – Strukovne škole. <https://mzom.gov.hr/istaknute-teme/odgoj-i-obrazovanje/srednjoskol-ski-odgoj-i-obrazovanje/nastavni-planovi-kurikulumi-strukovne-skole/1094>, Pristupljeno 29. lipnja 2025.
- Miškuljin Saletović, L.; Beljo, A. i Bilić Meštrić, K. (2016). Studija o prezentacijskim vještinama hrvatskih studenata Komunikacijskog menadžmenta. *Život i škola: časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja*, LXII (2): 201-219.
- Narodne novine. (2019). Odluka o donošenju kurikuluma za međupredmetnu temu Poduzetništvo za osnovne i srednje škole u Republici Hrvatskoj. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_157.html. Pristupljeno 23. lipnja 2025.
- Narodne novine. (2019). Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Engleski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_139.html. Pristupljeno 24. lipnja 2025.
- Popescu, T. (2013). Improving business students' presentation skills. *The Journal of Linguistic and Intercultural Education*, 6: 127-136.
- Raspor, A.; Gojšić, J. i Rozman, T. (2016). Studentska samoprocjena kompetencija razvijenih tijekom prezentacija seminarara na online programu. *Polytechnic & Design*, 4 (4): 377-388.
- Reynolds, G. (2023). *Presentation Zen: Simple Ideas on Presentation Design and Delivery* (3rd ed.). New Riders.
- Roy, A. i Macchiette, B. (2005). Debating the Issues: A Tool for Augmenting Critical Thinking Skills of Marketing Students. *Journal of Marketing Education*, 27 (3): 264-276.

- Rubin, R. B., Rubin, A. M. i Jordan, F. F. (1997). Effects of instruction on communication apprehension and communication competence. *Communication Education*, 46 (2): 104-114.
- Sobočan, M. i Juranec, I. (2022). Studentske prezentacije na nastavi stranoga jezika. *Zbornik Međimurskog veleučilišta u Čakovcu*, 13 (1): 73-81
- Škiljan, D. (2000). *Javni jezik*. Zagreb: Izdanja Antibarbarus.
- Zarefsky, D. (2019). *Public Speaking: Strategies for Success* (7th ed.). Pearson.
- Zelazny, G. (2020). *Say It with Presentations: How to Design and Deliver Successful Business Presentations* (Revised ed.). McGraw-Hill.

Students' Prior Knowledge of Presentation Skills

Abstract

Mastering communication and presentation skills is crucial for business success in today's labour market. Therefore, the aim of this paper is to examine the prior knowledge of presentation skills, the level of self-confidence, and the experience of presenting in the mother tongue and in English among students of Aspira University of Applied Sciences. The research was conducted through a questionnaire completed by 110 respondents. The results, processed using descriptive statistics, showed that students do not gain sufficient experience in practicing presentation skills during primary and secondary education. The greatest emphasis in their previous education was placed on presentation preparation. Most students had experience presenting in their mother tongue, while experience in English was significantly lower. Nonetheless, most reported feeling confident presenting in both languages.

Keywords: business communication; English language; higher education; mother tongue; presentation skills.

